

MEDEDELING

Referentienummer:	MLER_016
Datum:	2004-06-24
Gewijzigd	2019-09-15
Contact:	Dienst Lerenden katrien.bressers@katholiekonderwijs.vlaanderen - 02 507 07 25

Samenzettingen van leerlingen

1 Inleiding

Het globaal pakket uren-leraar mag in principe vrij worden aangewend. Op dit principe staan wel een aantal reglementaire beperkingen. Meer informatie hierover vind je in de mededeling "[De omkaderingsmiddelen voor de betrekkingen van leraar en godsdienstleraar in het gewoon voltijds secundair onderwijs en OV4 van het buso](#)".

In deze mededeling beschrijven we de regels die gelden voor het groeperen van leerlingen. Ze zijn erg soepel.

2 Reglementering

Punt 4.2.4 van de ministeriële omzendbrief SO 55 van 31 juli 1998 "[Vaststelling van het pakket "uren-leraar" in het voltijds secundair onderwijs](#)" luidt als volgt:

Bij de aanwending van het pakket uren-leraar wordt er rekening mee gehouden dat de goedgekeurde leerplannen dienen gerealiseerd en dat de vakoverschrijdende eindtermen of ontwikkelingsdoelen, naargelang van het geval, dienen nagestreefd. Voor zover aan deze bepaling is voldaan, zijn alle samenzettingen van leerlingen toegelaten. Inzonderheid bij praktische vakken zal de school bijkomend het veiligheidsaspect in beschouwing nemen.

De reglementering op het gebied van het groeperen van leerlingen bevat dus nog weinig beperkingen. De overheid legt niet langer de beperking op dat samenzettingen enkel binnen dezelfde graad toegelaten zijn.

2.1 Zelfde school

Het aantal wekelijkse uren-leraar wordt verleend aan een school. Het samen zetten van leerlingen kan dus alleen binnen dezelfde school.

Schooloverschrijdende samenzettingen zijn niet mogelijk.

Hierop bestaat één uitzondering. Leerlingen kunnen op de vestigingsplaats van een andere school les krijgen van leraren die verbonden zijn aan die andere school. Die samenwerking kan enkel op voorwaarde dat de regeling in het schoolreglement wordt opgenomen, dat over de regeling voorafgaand wordt onderhandeld in de LOC's en dat de leraren van de andere school deel uitmaken van de bevoegde klassenraden. Enkel de school waar de leerling is ingeschreven, is bevoegd voor evaluatie, studiebekrachtiging en kwaliteitszorg. De samenwerking tussen de scholen wordt vastgelegd in een overeenkomst.

Verdere informatie hierover lees je in de mededeling "[Lesbijwoning in een andere school](#)".

2.2 Realisatie van het goedgekeurde leerplan

Voor de onderwijsinspectie is bij de kwaliteitscontrole de realisatie van het goedgekeurde leerplan een zeer belangrijk criterium. Bij de schooldoorlichting zal de inspectie de basisvorming en het fundamenteel (of specifiek) gedeelte globaal evalueren. Pas wanneer deze globale evaluatie geen voldoening geeft, zal zij zoeken naar verklaringen waaronder eventueel de onverantwoorde samenstelling van leerlingen voor een of meer vakken.

Als men kan aantonen dat het goedgekeurde leerplan (voor elk vak of elke specialiteit) op het einde van de graad door de leerlingen ook effectief werd gezien, zijn er geen problemen te verwachten. Bij het samen zetten van leerlingen speelt dus niet (meer) het criterium van "hetzelfde leerplan", wel de mate waarin de verschillende leerplannen kunnen worden gerealiseerd. Enkel wanneer men vooraf voldoende mogelijkheden ziet voor de realisatie van de verschillende leerplannen, zal een samenstelling een optie zijn (zie ook punt 3.1).

2.3 Samenstellingen voor AV Godsdienst

De berekening van het aantal uren godsdienst gebeurt op basis van splitsingsnormen. Deze uren worden berekend per apart leerjaar en binnen elk leerjaar apart voor elke groep leerlingen die eenzelfde leerplan godsdienst volgt.

Omdat de notie "leerplan" bepalend is voor de berekening van het pakket uren-leraar godsdienst, maakt Katholiek Onderwijs Vlaanderen voorbehoud bij het samen zetten van leerlingen voor het vak godsdienst waarvoor het goedgekeurde leerplan verschillend is.

3 Pedagogisch-didactische overwegingen

3.1 Opbouw van de (graad)leerplannen

De opbouw van de verschillende leerplannen zal dan ook een belangrijke factor De belangrijkste voorwaarde bij het samenstellen van leerlingen is dat de realisatie van de leerplannen niet in het gedrang mag komen zijn bij de haalbaarheid van een eventuele samenstelling.

Veel *graadleerplannen* zijn consecutief opgebouwd. Verticale samenstellingen vereisen in dat geval een doorgedreven binnenklasdifferentiatie die niet altijd praktisch haalbaar is. Te grote en/of te heterogene klasgroepen zullen een effectieve binnenklasdifferentiatie alleszins bemoeilijken of leiden tot een taakverzwaring van de leraar. Men moet er dus over waken dat samenstellingen niet wegen op het peil van het onderwijs.

Is het leerplan thematisch opgebouwd, dan zijn er meer mogelijkheden. Het slechts gedeeltelijk doorvoeren van een horizontale samenstelling, bv. bij vakken waarvoor het leerplan en het aantal lessen verschillend is, roept vragen op. Meestal zijn er tussen die twee leerplannen inhoudelijke

verschillen. Hoe dan ook zal de ene groep sneller vorderen dan de andere. Volgens Katholiek Onderwijs Vlaanderen kunnen deze verschillen in inhoud en tempo moeilijk worden overbrugd door binnenklasdifferentiatie. De samenstelling zal ook leiden tot een verhoogde taakbelasting voor de betrokken leraar.

Deze bedenkingen zijn nog meer aan de orde bij graadoverstijgende samenstellingen. Algemeen geldt dat heel wat samenstellingen die in principe zouden kunnen, pedagogisch onmogelijk of zelfs onverantwoord zullen zijn.

3.2 Didactische middelen

Men moet er over waken dat er voldoende didactische middelen beschikbaar blijven voor de globale grootte van de klasgroep. Zo zal bv. het aantal computers dat in de computerklas beschikbaar is, een norm zijn voor de grootte van deze groep.

3.3 Het veiligheidsaspect

Ook het veiligheidsaspect is van groot belang. Louter vanuit pedagogisch-didactisch oogpunt lenen praktijkvakken zich weliswaar makkelijker tot interne differentiatie. Maar bv. in scholen voor wetenschappen en technologie (S WeTe) zou het ondenkbaar zijn dat één praktijkleraar groepen van 15 leerlingen op een veilige basis kan begeleiden aan de machines. Vroeger (type I-II) werd hier voor "beroepspraktijk machines" zelfs een (strengere) splitsingsnorm van 10 leerlingen toegepast.

Dit veiligheidsprincipe moet ook worden bewaakt tijdens practica of laboratoriumoefeningen in wetenschappen (chemie, fysica ...).

3.4 Stages

Wie in het kader van stages over "samenstellingen" van leerlingen spreekt, heeft het eigenlijk over het tijdstip waarop deze stages plaatsvinden en over het personeelslid dat de stagebegeleiding in zijn opdracht heeft. Men zal op de eerste plaats nagaan of een stagebegeleider geen overdreven grote groepen moet begeleiden. De samenstellingen mogen niet verhinderen dat de stagebegeleiding en -opvolging in optimale omstandigheden kan blijven verlopen.

